

Miljöbokslut 2009

Uppföljning av Södertälje kommuns
Agenda 21-program och energiplan

Innehåll

Sammanfattning	3
Hänt sedan förra året	4
AGENDA 21 MED KLIMATSTRATEGI	
Begränsad klimatpåverkan	4
Transporter	5
Frisk luft	6
Giftfri miljö	7
Ingen övergödning	8
Grundvatten av god kvalitet	9
Ett rikt växt- och djurliv	10
Levande skogar	11
Ett rikt odlingslandskap	12
God bebyggd miljö	13
Buller	14
Trygghet, demokrati och jämställdhet	14
Kulturhistoriskt värdefulla miljöer	15
Levande sjöar och vattendrag	15
Hav i balans samt levande kust och skärgård	16
Säker strålmiljö	16
Myllrande våtmarker	17
Bara naturlig försurning	17
Skyddande ozonskikt	18
ENERGIPLANEN	
Övergripande mål	19
Mål på lång sikt	19
Delmål	19
Generella åtgärder	19
Åtgärder för säker och miljöanpassad energitillförsel	19
Generella åtgärder	19
Uppvärmning i centralorten	20
Enskild uppvärmning	20
Produktion och tillförsel av kyla	20
Produktion och tillförsel av el	21
Åtgärder för hushållning med energi	21
Generella åtgärder	21
Kommunal energi- och klimatrådgivning	21
Energieffektivisering i kommunens egen verksamhet	22–23

Sammanfattning

Södertälje kommuns agenda 21-program och energiplan omfattar åren 2004–2010. Strukturen i programmet utgår från de 15 nationella miljömålen och innehåller hela 52 lokala delmål och 136 åtgärder (inklusive lokala delmål och åtgärder i energiplanen). Miljöbokslut 2009 är en uppföljning av lokala delmål och åtgärder i kommunens agenda 21-program och energiplan.

Resultatet för 2009 visar:

För de lokala delmålen

- 28 har uppnåtts (grön gubbe)
- 20 är på väg att uppnås (gul gubbe)
- 4 kommer inte att nås (röd gubbe)

För de lokala åtgärderna

- 71 är genomförda (grön gubbe)
- 61 är påbörjade (gul gubbe)
- 0 är inte påbörjade (röd gubbe)
- 4 bedöms inte som relevanta att arbeta med (grå gubbe)

Totalt sett visar uppföljningen på ett positivt resultat och att flertalet lokala mål och åtgärder är genomförda och eller påbörjade. Ytterst få delmål och åtgärder som bedöms som möjliga att nå samt relevanta för kommunen att arbeta med, har inte påbörjats.

Förändringar i status på åtgärder (inklusive åtgärder i energiplanen) jämfört med Miljöbokslut 2008 visar att 21 åtgärder har gått från påbörjade till genomförda samt att 6 åtgärder gått från inte påbörjade till påbörjade.

Hänt sedan förra året

I sammanställningen som följer redovisas svaren från ansvariga nämnder och tjänstemän. Svaren för varje åtgärd har sammanfattats och bedömts på en tregradig skala, där symboler ger en snabb bild av i vilken utsträckning åtgärden är genomförd. Symbolerna är följande:

- Åtgärder som är genomförda och tillämpas systematiskt i verksamheterna, eller ser tydligt ut att uppnås inom utsatt tid.
- Åtgärder som är påbörjade men som inte är genomförda eller systematiskt tillämpas i verksamhetens rutiner.
- Åtgärder som inte har påbörjats.

Förändringar i status på åtgärder (inklusive åtgärder i energiplanen) jämfört med Miljöbokslut 2008 visar att 21 åtgärder har gått från påbörjade till genomförda samt att 6 åtgärder gått från inte påbörjade till påbörjade.

Markeringar för åtgärder som har förändrat status sedan 2008:

Från inte påbörjade till påbörjade har markerats med gul färg

Från påbörjade till genomförda har markerats med grön färg.

Åtgärder som inte längre är relevanta för kommunen att arbeta med har markerats med grå bakgrundsfärg.

NATIONELLT MÅL: BEGRÄNSAD KLIMATPÅVERKAN

Halten av växthusgaser i atmosfären ska i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte ger negativa effekter av betydelse. Målet ska uppnås på ett sådant sätt och i en sådan takt att den biologiska mångfalden bevaras, livsmedelsproduktionen säkerställs och andra mål för hållbar utveckling inte äventyras.

LOKALA DELMÅL

Södertälje kommun arbetar för att minimera sin förbrukning av fossila bränslen.

- År 2007 värms inga fastigheter med kommunala verksamheter med fossila bränslen från enskilda pannor. Kommentar: I stort sett värms inga kommunala fastigheter med enskilda pannor.
- År 2010 baseras Söderenergis fjärrvärmeproduktion till minsta 80% förnyelsebara bränslen (enl IPCC definition av förnyelsebara bränslen), Kommentar: Idag uppgår Söderenergis andel biobränslen till ca 90%.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
UPPVÄRMNING – ELFÖRBRUKNING			
Södertälje kommun föregår med gott exempel. Kommunen arbetar bland annat aktivt för att fjärrvärmeansluta eget byggande. Kommunen verkar också för att nyproduktion av hus utanför fjärrvärmenätet förbereds för en kollektiv anslutning till när- eller fjärrvärme eller annat kollektivt uppvärmningssystem. Dessutom fortsätter kommunen att köpa "grön el". (I övrigt hänvisas till Södertälje kommuns energiplan)		Kommunen arbetar enligt åtgärden vid all planering och byggande. Kommunen köper endast el som är producerad av vatten eller vind.	
Södertälje kommun verkar för att fjärrkylanätet i centralorten byggs ut till att omfatta alla större konsumenter av komfortkyla.	Kommunstyrelsen	Aktiviteten är genomförd. Kapaciteten på nuvarande system är fullt utnyttjad. Det är i nuläget inte aktuellt att bygga ut systemet ytterligare.	
Södertälje kommun verkar i samarbete med övriga inblandade kommuner, för att samtliga Söderenergis anläggningar uppnår målet (att fjärrvärmeproduktionen till minst 80 % ska baseras på förnyelsebara bränslen) till år 2010.	Kommunstyrelsen	Arbetet pågår. Idag uppgår andelen biobränslen till ca 90%.	
Södertälje kommun verkar för att Igelstaverket omvandlas till biobränslebaserat kraftvärmeverk.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd och innebär att utsläppen av växthusgaser från Igelstaverken sänks med ytterligare 75 000 ton kg koldioxid per år.	

Transporter

LOKALA DELMÅL

 Södertälje kommun arbetar för att minimera sin förbrukning av fossila bränslen. År 2009 drivs 75% av kommunens fordon med icke-fossila bränslen. Kommentar: 91 % av kommunens personbilar är miljöbilar. Räknas även personbilarna från Telgekoncernen med är 74% miljöbilar.

 År 2010 har utsläppen av koldioxid från vägtrafiken inom Södertälje kommun stabiliserats på 1990 års nivå. Kommentar: Målet är ej genomfört och blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utarbetar en Södertälje MaTs (utredning för ett miljöanpassat transportsystem) inom Södertälje kommun. Dess mål är att hitta åtgärder för att minska vägtrafikens utsläpp bl.a. genom att fler åker kollektivt, går eller cyklar samt för att bättre ta tillvara den befintliga infrastrukturen.	Kommunstyrelsen	Utredningar har påbörjats och genomförts för att minska trafikarbetet tex. av en extern bilpool samt samordning av kommunens varutransporter. Åtgärder planeras inom ett nytt miljöprogram med klimatstrategi.	
Södertälje kommun utarbetar en Resepolicy i syfte att minimera miljöpåverkan från de anställdas resor. I policyarbetet bör åtgärder som distansarbete, samåkning, ekokörning och andra åtgärder som leder till minskat bilåkande ingå.	Kommunstyrelsen	Planering för att ta fram en resepolicy, dvs riktlinjer för tjänsteresor påbörjades 2009 och kommer att tas upp i Personalutskottet samt i Kommunstyrelsen under 2010.	
Södertälje kommun verkar för att nya bostäder, och annan verksamhet i kommunens tätorter, byggs efter kollektivtrafiks-försörjda stråk och/eller i anslutning till gång- och cykelvägar.	Stadsbyggnadsnämnden	Ambition i det kontinuerliga planeringsarbetet.	
Södertälje kommun inventerar och förbättrar vägvisningarna på gång- och cykelbanorna och ser över och föreslår förbättringar på cykelparkeringarna.	Tekniska nämnden	Ingår i pågående cykelplanarbete.	
Södertälje kommun ser till att Gång- och cykelplanen (prioritetsgrupp 1) är genomförd år 2007.	Tekniska nämnden	Merparten av prioritetsgrupp ett är genomförd. En ny cykelplan antogs 2008.	
Södertälje kommun fortsätter att satsa på miljöfordon i syfte att 75 % av kommunens och bolagens fordon år 2007 ska drivas med icke-fossila bränslen.	Tekniska nämnden, de kommunala bolagen	91% av kommunens personbilar är miljöbilar. Räknas även Telgekoncernens personbilar med är 74% miljöbilar.	
Kommunens upphandling av samhällsbetalda transporter genomförs så att de bidrar till att väsentligt minska transporternas miljöpåverkan.	Kommunstyrelsen	Telge inköp ställer krav på transporterna i upphandlingen, tex. på ecodriving.	
Södertälje kommun inför gratis parkering för miljöfordon.	Tekniska nämnden	Infört 1 juli 2006. Gratisparkering pågår till den 31 dec 2010.	

SAMVERKAN, KOMMUNIKATION OCH UPPFÖLJNING

Södertälje kommun arbetar för ökat samarbete och överenskommelser om partnerskap med företag och stora arbetsplatser kring frågor som rör utsläpp av växthusgaser och minskade utsläpp från transportsektorn.	Kommunstyrelsen	Ett samarbete pågår med Scania om att utveckla och förstärka busstrafiken i Södertälje. Ett samarbetsavtal har skrivits mellan parterna. Samarbete och åtgärder planeras också inom klimatstrategin.	
Södertälje kommun tar initiativ till att bilda ett Mobilitetskontor i syfte att informera, starta pilotprojekt samt kommunicera mål, nyckeltal och åtgärder för minskade utsläpp från vägtrafiksektorn.	Kommunstyrelsen	Åtgärder hanteras och planeras inom klimatstrategin samt inom ny översiktsplan.	
Södertälje kommun arbetar aktivt med utbildning i skolan för att nå ut med information och skapa dialog om växthus-effekten och vad man kan göra själv.	Utbildningsnämnden	Aktiviteten ingår i utbildningsplanen och berör alla elever. Utbildningsmaterial skickades också ut till alla skolor och förskolor i samband med klimatmanifestationen Earth Hour för att stärka skolornas arbete med miljö- och klimatfrågan.	
Södertälje kommun genomför regelbundna trafik- och cykelmätningar.	Tekniska nämnden	Biltrafiken mäts regelbundet. Cykelmätningar har genomförts sedan 2007 på totalt sju platser där många cyklar. Tyvärr genomfördes ingen cykelmätning år 2009 på grund av dåligt väder. Cykelmätningarna visar ändå generellt att cyklingen ökar i Södertälje.	

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
I Södertälje kommuns miljöövervakning ingår att följa upp hur utsläppen av växthusgaser förändras över tiden och att följa upp de övergripande målen inom målområdena "Begränsad klimatpåverkan" och "Frisk Luft".	Miljö-nämnden	Sker fortlöpande. Övervakningen täcker inte alla växthusgaser. Främst fokus på CO ₂ .	☹️
Via miljöboksluten och hemsidan kommunicerar Södertälje kommun utvecklingen inom klimatområdet samt övriga målområden.	Miljö-nämnden	Genomförs kontinuerligt. Under 2009 skickades Miljöbarometern ut till samtliga hushåll i Södertälje. Miljöbarometern beskriver tillståndet för miljön i kommunen samt ger tips och råd om vad människor själva kan göra.	😊

NATIONELLT MÅL: FRISK LUFT

Luften ska vara så ren att människors hälsa samt djur, växter och kulturvärden inte skadas.

LOKALA DELMÅL

- ☹️ År 2005 överskrider inte halterna av partiklar i luft (PM₁₀) 40 mikrogram/m³ räknat som årsmedelvärde och 50 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde (miljökvalitetsnorm). Kommentar: Vi klarar inte miljökvalitetsnormen det vill säga dygnsmedelvärdet men årsmedelvärdet. Miljökvalitetsnormen som får överskridas högst 35 gånger överskreds mer än 50 gånger. Samhällsbyggnadskontoret avvaktar resultat från åtgärder som provas i Stockholm av VTI, tex. användning av dammbindningsmedlet CMA.
- ☹️ År 2006 överskrider inte halterna kvävedioxid 40 mikrogram /m³ som årsmedelvärde, 60 mikrogram/m³ som dygnsmedelvärde och 90 microgram /m³ som timmedelvärde (miljökvalitetsvärde). Kommentar: Årsmedelvärdet klaras ligger på 15 mikrogram/m³ i urban bakgrund (vid gamla Rådhuset) men enligt Luftvårdsförbundets beräkningar överskreds dygnsmedelvärdet utefter E₄/E₂₀ fram till Morabergsavfarten.
- ☹️ År 2010 överskrider inte halten marknära ozon 120 mikrogram/m³ som åtta timmars medelvärde (nationellt mål) Kommentar: Överskreds fortfarande, mäts av IVL vid Aspvreten.
- 😊 Utsläpp av flyktiga organiska ämnen (VOC) minskar med 50% mellan 1997 och 2010. Kommentar: Utsläppen har halverats sedan 1997.
- 😊 Utsläpp av kväveoxider minskar med 50% jämfört 1995 och 2010. Kommentar: Länsstyrelsen bedömer att vi kan nå målen om vägtrafiken utsläpp fortsätter att minska och åtgärdsprogrammet genomförs.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utreder möjligheterna att införa en miljözon i centrum senast år 2007.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är inte aktuell att genomföra. Införandet av miljözon i Stockholm har även kommit Södertälje till stor del.	☹️
Detaljplaneringen enligt plan- och bygglagen sker så att exponering för trafikavgaser minimeras. Nya planers effekter på det totala trafikarbetet analyseras.	Stadsbyggnadsnämnden	Ambition i det kontinuerliga planeringsarbetet.	☹️
Södertälje Hamn utvecklar och skärper systemet med miljödifferierad taxa i syfte att påverka rederiernas val av motorer och bränslen.	Södertälje hamn	Ett system med rabatt alternativt tillägg på grundpriset för utsläpp av svavel och kväveoxid har genomförts. Åtgärden verkar dock inte ha gett någon effekt.	😊
Södertälje kommun utreder möjligheterna att införa generellt eldningsförbud av trädgårdsavfall med eldningsveckor vår och höst.	Miljö-nämnden	Åtgärden är genomförd. Beslutat 2007 i lokala föreskrifter till skydd för människors hälsa och miljön.	😊
Södertälje kommun arbetar aktivt för att informera kommuninvånarna om hälsoskydds-föreskrifterna för vedeldning samt om hur man kan "elda rätt".	Miljö-nämnden	Sker fortlöpande. På webbplatsen och med återkommande aktiviteter.	😊
Södertälje kommun ansvarar för att trafikmätningar dels utförs för uppdatering av emissionsdatabasen hos luftvårdsförbundet, dels för uppföljning av effekterna av miljözonen.	Tekniska nämnden	Trafikmätningar genomförs regelbundet och vid behov.	😊
I Södertälje kommuns miljöövervakning av luftkvaliteten bevakas att miljökvalitetsmålen uppnås.	Miljö-nämnden	Sker fortlöpande.	😊

NATIONELLT MÅL: GIFTFRI MILJÖ

Miljön ska vara fri från ämnen och metaller som skapats i eller utvunnits av samhället och som kan hota människors hälsa eller den biologiska mångfalden.

LOKALA DELMÅL

- Senast till år 2010 har åtgärder identifieras som leder till att de större vattendragen inom kommunen senast år 2020 kan uppnå tillståndsklass 1, dvs mycket låga halter av metaller. Kanalströket undantaget. Kommentar: Målet är påbörjat och en inventering pågår
- Saneringen av PCB-haltiga fogmassor och oljor är genomförda år 2010. Kommentar: Målet är uppnått. Telge bostäders bostadsbestånd är sanerat.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utarbetar en strategi för inventering och efterbehandling av områden där det finns stora risker för omfattande spridning av farliga ämnen till den omgivande miljön.	Miljö- nämnden	Åtgärden pågår. Under 2009 har inventeringen av potentiellt förorenade områden vid pågående miljöfarlig verksamhet att fortsatt. Vissa framsteg har uppnåtts på två hörprioriterade platser; Igelstatomten och Haldeponin. År 2010 förväntas beslutad strategi vara klar.	
I samband med nyexploatering inom Genetaområdet verkar kommunen för att Wasa våtmark kompletteras med ytterligare rening så att inte förorenat dagvatten belastar Måsnaren.	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Nät	Åtgärden pågår. Överläggningar sker med Telge nät. Våtmarken fungerar inte tillräckligt bra. Telge nät har under 2008 genomfört ett mer intensivt kontrollprogram för att ta ställning till nya åtgärder.	
Södertälje kommun utarbetar drift- och underhållsplaner för gatuunderhållet i syfte att uppnå ett renare gatudagvatten.	Tekniska nämnden	Åtgärden behandlas i dagvattenpolicyn och frågan behandlas i en arbetsgrupp tillsammans med Telge nät.	
Södertälje kommun inventerar och reserverar mark för att säkerställa framtida lokala och gemensamma dagvattenlösningar	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Nät	Åtgärden pågår och utreds i flera pågående detaljplaner.	
Södertälje kommun utarbetar "Riktlinjer för hälso- och miljöanpassat byggande i Södertälje" senast år 2005.	Stadsbyggnadsnämnden	Merparten av byggherrarna har arbetat fram egna riktlinjer och program för miljöanpassat byggande.	
Södertälje kommun, Telgebostäder, Karlavagnen och Telge Energi inventerar och åtgärdar förekomsten av PCB-haltiga fogmassor och oljor.	Stadsbyggnadsnämnden, Telge Nät, Telgebostäder,	Åtgärden pågår och Telge fastigheter prioriterar att genomföra detta.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att alla kontor, bolag och verksamheter använder riktlinjerna för miljöanpassad upphandling.	Samtliga nämnder och bolag	Åtgärden pågår. Tydliga miljökrav enligt Miljöstyrringsrådet och uppföljning av dem ställs av Telge inköp i samarbete med kommunen.	
Södertälje kommun utför kontinuerlig provtagning i det allmänna avlopps nätet med avseende på metaller och andra miljöstörande ämnen	Telge Nät	Provtagningar genomförs kontinuerligt av SYVAB.	

NATIONELLT MÅL: INGEN ÖVERGÖDNING

Halterna av gödande ämnen i mark och vatten skall inte ha någon negativ inverkan på människors hälsa, förutsättningarna för biologisk mångfald eller möjligheterna till allsidig användning av mark och vatten.

LOKALA DELMÅL

- Utsläppen av fosfor från mänskliga aktiviteter via avrinningsområdena till Mälaren och kustvatten är 15% lägre år 2015 än de var år 1995. Kommentar: Målet blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).
- Utsläppen av kväve från mänskliga aktiviteter till Mälaren och kustvattnet är 45% lägre år 2015 än de var år 1995. Kommentar: Målet blir mycket svårt att nå även om ytterligare åtgärder genomförs (Länsstyrelsens bedömning).
- De av kommunstyrelsen prioriterade fritidshusområdena inom Södertälje kommun har senast år 2015 gemensamt vatten och avlopp. Kommentar: Arbete med kretsloppssystem för små avlopp pågår intensivt.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun prioriterar följande områden i syfte att ordna gemensamma lösningar för vatten och avlopp, t ex kommunal anslutning eller lokala samfällda reningsverk: <ul style="list-style-type: none"> - Viksberg/Viksäter - Sandviken - Dammkärr/Vattubrinken - Lerhaga 	Kommunstyrelsen	Åtgärden är påbörjad och områdena prioriteras i den ordning som Agenda 21-programmet anger. Generellt finns inte tillräckligt med resurser för att klara mål och åtgärder.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att skapa möjligheter att återföra näring från enskilda och större avloppsanläggningar till jordbruksmark eller liknande.	Miljönämnden	Diskussion påbörjad om samverkansprojekt med flera parter. Arbete pågår med kretsloppssystem för små avlopp pågår intensivt. Pilotanläggningar är under etablering.	
Södertälje kommun utarbetar ett kontrollprogram för att kunna följa upp tillståndet i kommunens vattendrag.	Miljönämnden	Genom den nya lagstiftningen som tillkommit efter EU:s vattendirektiv blir det miljö kvalitetsnormer för vatten. Vattenmyndigheten har gjort kontrollprogram som dock behöver kompletteras på lokal nivå.	

NATIONELLT MÅL: GRUNDVATTEN AV GOD KVALITET

Grundvattnet skall ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning samt bidra till en god livsmiljö för växter och djur i sjöar och vattendrag.

LOKALA DELMÅL

- Grundvattenförande geologiska avlagringar som är av vikt för nuvarande och framtida vattenförsörjning har senast år 2010 ett långsiktigt skydd mot exploatering som begränsar användningen av vatten. (Nationellt delmål)
Kommentar: Det finns inget långsiktigt skydd annat än vattendirektivets krav om att inget vatten får försämrats. Det finns också en åtgärdsplan som vattenmyndigheten har tagit fram. Varje kommun ska ta fram vattenplaner men det har inte påbörjats än.
- Mälarens och Vällingens vattenkvalitet försämrats inte. Kommentarer: Ett nytt vattenskyddsområde är på gång för Södra Mälaren och ett nytt vattenskyddsområde för Östra Mälaren har fastställts
- Inga verksamheter bedrivs inom vattenskyddsområdena, som kan hota kvaliteten på grundvattnet.
Kommentar: Det pågår ett arbete att skydda Malmsjöåsen, till exempel genom att skapa vägskydd från Enhörnaleden, vilket är påbörjat men ej färdigtställt. När det nya skyddsområdet för Södra Mälaren är fastställt kommer det ändå att passera många fartyg genom skyddsområdet vilket kan hota vattenkvaliteten om en olycka händer. Sjöfartsverket ansvarar för kontrollen i kanalen.
- Alla människor som bor eller är verksamma inom vattenskyddsområdena har kännedom om de skyddsföreskrifter som gäller. Kommentarer: Kommunen har medverkat vid informationsmöten.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun identifierar de grundvattenförande områden som utgör värdefulla grundvattenresurser och som därmed bör skyddas mot exploatering och föroreningar. Senast år 2010 har de identifierade områdena givits ett tillräckligt skydd mot åtgärder som negativt kan påverka vattnets kvalitet.	Kommunstyrelsen	Identifieringen är genomförd och sammanställd av vattenmyndigheten. Områdena har ännu inte fått tillräckligt stöd.	
Södertälje kommun prioriterar tillsynen av de verksamheter som ligger inom de kommunala vattenskyddsområdena.	Miljönämnden	Genomförs fortlöpande.	
Södertälje kommun deltar aktivt i arbetet med att skydda Mälaren och verkar för att förbättra säkerheten hos miljöfarliga transporter som passerar kommunen.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår. Södertälje kommun deltar i arbetet med att skydda Mälaren dels genom en aktiv medverkan i Mälarens vattenvårdsförbund, men också framför allt genom att prioritera att undermåliga enskilda avlopp inom Mälarens avrinningsområde åtgärdas. Det är svårt att påverka fartygstransporterna.	
Södertälje kommun samarbetar med de grannkommuner med vilka vi har gemensamma grundvattentillgångar, så att viktiga principfrågor hanteras lika.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår kontinuerligt men fokus ligger framför allt på gemensamma ytvattentäktillgångar.	
Södertälje kommun bedriver ett aktivt informationsarbete och en levande dialog med boende och verksamma inom vattenskyddsområdena.	Telge Nät Miljönämnden	Information sker alltid till verksamma inom berörda områden.	
Södertälje kommun upprättar ett kontrollprogram i syfte att följa Vällingens vattenkvalitet.	Telge Nät	Ett kontrollprogram för Vällingen är inte längre ett relevant mål för Telge Nät eftersom Vällingetäkten är ersatt av direkt ledning från Djupdal.	

NATIONELLT MÅL: ETT RIKT VÄXT- OCH DJURLIV

Alla arter som naturligt förekommer i Sverige ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med bibehållen genetisk variation. Den biologiska mångfalden bevaras genom att arternas livsmiljöer och ekosystemens funktioner och processer värnas. Naturen med dess växter, djur och övriga organismer är en väsentlig del av människans livsmiljö och en grund för vår hälsa och välfärd.

LOKALA DELMÅL

- Senast till år 2010 har förutsättningar skapats för att bibehålla eller öka antalet djur och växtarter med livskraftig förekomst i jordbruks- och skogslandskapet inom Södertälje kommun. Särskild prioritet ges till alla hotade (akut hotade, starkt hotade och sårbara) växt- och djurarter. Kommentar: Kommunen arbetar aktivt med målet genom att informera, skydda och sköta naturområden.
- Mängden död ved, arealen äldre lövrik skog och gammal skog bevaras och förstärkas till år 2010. Kommentar: Kommunen arbetar med frågan, främst i naturreservaten.
- År 2010 finns de nyckelbiotoper som kommunen har kännedom om år 2003 fortfarande kvar. Kommentar: Nyckelbiotoper finns kvar inom kommunens egna mark.
- Inga biotopskyddsområden som fanns inom odlingslandskapet år 2000 försvinner. Kommentar: I huvudsak finns de biotopskyddsområden som kommunen har kännedom om kvar.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun verkar för att skogsvårdsstyrelsen skyddar de särskilt värdefulla nyckelbiotoperna på kommunens mark	Miljönämnden, Tekniska nämnden	Görs fortlöpande. Nyckelbiotoper har dock formellt sätt inget lagligt skydd. Markägare är dock skyldiga enligt miljöbalken att samråda med skogsstyrelsen om åtgärder som förändrar naturmiljön i en nyckelbiotop. Från 2010 får kommunen själv göra biotopskyddsområden.	
Södertälje kommun inleder ett samarbete med skogsvårdsstyrelsen och kommunens markägare samt förvaltare av park- och grönområden i syfte att åstadkomma konkreta åtgärder för att öka andelen död ved, ädellövträd samt återskapa särskilt värdefulla nyckelbiotoper.	Miljönämnden, Tekniska nämnden	Kommunen har gjort en ny skogsbruksplan, där detta ingår. Miljökontoret har också haft kontakt med skogsstyrelsen och några privata markägare. Åtgärder görs även i skötsel av naturreservaten.	
Södertälje kommun ger kontinuerlig information och rådgivning till de markägare som hyser rödlistade arter på sin mark, enligt kommunens naturdatabank.	Miljönämnden	Information sker vid behov. Skogsstyrelsen informerar inom rådgivning och samråd i skogsbruket.	

NATIONELLT MÅL: LEVANDE SKOGAR

Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas.

LOKALA DELMÅL

- Skogsbruket på kommunens mark är certifierat enligt FSC senast 2005. Södertälje kommuns skogar sköts med stor hänsyn till naturvårdens och friluftslivets intressen. Kommentar: Certifieringen pågår och kommunens skogar sköts med stor hänsyn till naturvård och friluftsliv.
- Skogsmarken brukas på ett sådant sätt att fornlämningar och övriga kända värdefulla kulturlämningar inte skadas. Kommentar: Södertälje kommuns gröna kilar tillvaratas och skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kilarnas betydelse för människors rekreation samt djur och växters spridningsmöjligheter.
- Grönområden och parker med rekreativvärden i kommunens tätorter bevaras. Kommentar: Viss exploatering av parkmark föreslås.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun värnar om de gröna kilarna och ser till att ny bebyggelse inte minskar kilarnas betydelse för människors möjlighet till rekreation samt djurs och växters spridningsmöjligheter.	Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Bevakas kontinuerligt i planarbetet.	
Vid planering av nya tätortsområden bör det finnas grönstråk ut i landskapet för naturupplevelser och rekreation samt förbindelser till andra naturområden i närheten.	Kommunstyrelsen, Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Arbetet pågår och sker fortlöpande i planarbetet.	
Södertälje kommun bedriver redan nu sitt skogsbruk enligt kriterierna i FSC (Forest Stewardship Council), samt fortsätter arbetet med FSC-certifiering i syfte att kommunens skogsinnehav ska certifieras senast år 2005.	Tekniska nämnden	Arbetet pågår men är försenat. En skogspolicy är antagen 2008 och nästa steg är att upphandla och utforma en skogsskötselplan och ett krav är att utforma den enligt kriterierna i FSC. Arbetet hänger även ihop med översiktsplanen där arbete pågår fram till 2012.	
Som en fortsättning på arbetet med Södertälje kommuns gröna skogsbruksplan, utarbetas senast år 2005 en Skogspolicy där det bland annat framgår hur skogarna ska skötas med avseende på naturvårdens och friluftslivets intressen.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd och en skogspolicy är antagen 2008 i Tekniska nämnden.	
I de fall kommunen inte äger den tätortsnära skogen, tar Södertälje kommun kontakt med berörda markägare i syfte att träffa överenskommelser när det gäller miljöhänsynen i skogsbruket.	Miljönämnden Samhällsbyggnadsnämnden	En arbetsgrupp borde bildas i kommunen för att driva frågan.	
Södertälje kommun startar en dialog med kommuninvånarna om vilka gröna rekreativområden som finns i tätorterna, värdet av dessa områden samt behovet av att skapa nya.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommundelsnämnderna, Miljönämnden	Detta ingår i Grönplanen som är framtagen och ute på remiss. Miljökontoret har också spridit information i naturguideboken.	
Södertälje kommun bör återkommande inhämta brukarnas, även barns och ungas, synpunkter på hur gröna bostadsnära områden bör skötas och utvecklas. Framförda synpunkter ska beaktas i t ex detaljplaner och skötselrutiner.	Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden	Kommunen har frekvent kontakt med enskilda medborgare.	
Södertälje kommun gör en inventering av kommunens skolgårdar. Syftet är att skapa en idékatalog för skolgårdar med mer grönska och mindre asfalt så att skolans utemiljöer kan användas i ett "grönt lärande" där eleverna får kunskaper i ekologi och omsorg av naturen.	Stadsbyggnadsnämnden, Utbildningsnämnden	Inventering har gjorts i "Skolgårdsprogrammet" och ingår nu i Skolprogrammet.	

NATIONELLT MÅL: ETT RIKT ODLINGSLANDSKAP

Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.

LOKALA DELMÅL

- Jordbruksmarker inom kommunen som är av nationellt, regionalt eller lokalt intresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet bibehålls. Brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen. Kommentar: Viljan är att arbeta enligt detta mål, avsteg görs och vi borde bli bättre på att dokumentera dem.
- Hävden bibehålls på samtliga särskilt värdefulla naturbetesmarker och slättermarker inom Södertälje kommun. År 2010 är arealen naturbetes- och slättermark den samma som år 2000. Kommentar: I huvudsak arbetar kommunen enligt målet.
- År 2010 bör minst 20% av åkerarealen odlas ekologiskt eller biodynamiskt. Kommentar: kommunen saknar rådighet att påverka odlingen på mark som vi inte äger.
- Södertälje kommuns inköp av ekologiska/biodynamiska livsmedel fördubblas till år 2005 (jämfört med 2002) för att därefter öka ytterligare. Kommentar: Målet är genomfört och uppnått och idag är 17% av kommunens inköp av livsmedel ekologiska. Målet för 2010 är att öka inköpen av ekologiska livsmedel till 50%.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Exploatering av särskilt produktiv jordbruksmark bör endast ske i undantagsfall och då föregås av en konsekvensanalys där olika samhällsintressen vägs samman. Påverkan på jordbruket, odlingslandskapet och den biologiska mångfalden samt viktiga naturvärden eller kulturmiljövärden bör uppmärksammas.	Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Åtgärden ingår i miljöchecklistan. Åtgärden beaktas i samband med detaljplaneläggning och lokaliseringsprövning av ny bebyggelse på landsbygden.	
Södertälje kommun utreder vad kommunen kan göra för att underlätta en omställning till ekologisk/biodynamisk odling samt vilka åtgärder som kan stimulera lantbrukarna att hålla betesdjur.	Kommunstyrelsen	En inventering av betesmarker är genomförd tillsammans med kommunerna i Södertörn. Åtgärden kan sägas pågå i liten omfattning genom det informationsarbete som kommunens ekolog genomför kontinuerligt gentemot kommunens lantbrukare.	
Södertälje kommun fortsätter att handla ekologiskt eller biodynamiskt odlade livsmedel.	Samtliga nämnder och bolag	Arbetet pågår kontinuerligt. Andelen ekologiska livsmedel är idag 27 %.	
Södertälje kommun har som ambition att köpa rättvisemärkta produkter.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår och finns med i ny kostpolicy. Kommunen arbetar också för att bli en Fair trade city.	
I samarbete med de lokala lantbrukarna fortsätter kommunen att driva det pedagogiska projektet "Närodlat". Kommunens skolor engagerar sig i projektet och ger därmed barn och ungdomar möjlighet att se näringskedjan, "från jord till bord".	Kommunstyrelsen, Kommunstyrelsen	Projektet har vilat de senaste tre åren men startat på nytt under 2009 med inriktningen att få igång trädgårdsodlingen i kommunen som ska producera närproducerade produkter till verksamheterna.	
Södertälje kommun arbetar aktivt tillsammans med lantbrukarnas intresseorganisationer för att informera och uppmuntra lantbrukare till åtgärder för minskad miljöpåverkan. Exempel är minskad gödsling och besprutning.	Miljönämnden	Åtgärden hanteras inom kretsloppsprojektet där det har bildats arbetsgrupper inom våtmarker, lokal optimering och vattenvård med mera. Åtgärden tas även upp inom tillsyn av jordbruket.	
Södertälje kommun ger, tillsammans med Länsstyrelsen, kontinuerlig information till kommunens lantbrukare om möjligheten att söka miljöstöd för åtgärder i syfte att bevara jordbrukslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden.	Kommunstyrelsen	Länsstyrelsen har huvudansvar för åtgärden. Åtgärden kan sägas pågå i begränsad omfattning.	
Kommunen bevakar hävden av naturbeten och slättermarker. Minst vart fjärde år följs inventeringen av de särskilt värdefulla naturbetes- och slättermarkerna upp.	Miljönämnden	Kommunen bevakar hävden av naturbeten och slättermarker. Minst vart fjärde år följs inventeringen av de särskilt värdefulla naturbetes- och slättermarkerna upp.	

NATIONELLT MÅL: GOD BEBYGGD MILJÖ

Städer, tätorter och annan bebyggd miljö skall utgöra en god och hälsosam livsmiljö samt medverka till en god regional och global miljö.

Natur- och kulturvärden skall tas tillvara och utvecklas.

Byggnader och anläggningar skall lokaliseras och utformas på ett miljöanpassat sätt och så att en långsiktig god hushållning med mark, vatten och andra resurser främjas.

LOKALA DELMÅL

Södertälje kommuns arbetsplatser har fungerande källsortering senast år 2005.
Kommentar: Flertalet arbetsplatser har källsortering.

Inom tätorterna bör nätet av återvinningsstationer vara fullt utbyggt år 2005. Senast år 2005 återvinns eller återanvänds minst 80% av det avfall som tas emot på Tvetå Återvinningsanläggning.
Kommentar: Idag återvinns ca 95% av det avfall som tas emot på Tvetå återvinningsanläggning.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
KÄLLSORTERING			
Vid detaljplanering, bygglovsprövning eller tillsyn, förordar Södertälje kommun avfallshantering som möjliggör och underlättar för källsortering.	Stadsbyggnadsnämnden, Miljönämnden	Arbetet pågår.	
Södertälje kommun i samarbete med Förpackningsinsamlingen och dess entreprenörer, arbetar aktivt för att nätet av återvinningsstationer byggs ut.	Kommunstyrelsen, Telge Återvinning	Telge Återvinning inför successivt fastighetsnära källsortering. Antalet återvinningsstationer kommer inte öka, eftersom fastighetsnära källsortering prioriteras.	
Södertälje kommun lägger extra stor vikt vid att skolor och förskolor har fungerande källsortering.	Utbildningsnämnden Telge Återvinning	Förskolorna är igång samt ett flertal grundskolor.	
Telge Återvinning arbetar aktivt med informations-spridning i syfte att synliggöra de insatser som kommuninvånarna gör.	Telge Återvinning	Flera informationsinsatser har gjorts under 2009 i syfte att informera och motivera hushållen till ökat källsortering. Kommunen har bland annat spridit information i Miljöbarometern 2009.	
Telge Återvinning fortsätter sprida flerspråkig information i syfte att alla kommunens invånare får samma kunskaper om källsortering och avfallshantering.	Telge Återvinning	Diskussion och planering av hur detta ska fortsätta och förstärkas pågår.	
Telgebostäder och Telge fastigheter utreder möjligheterna att förbättra förutsättningarna för insamling av avfall, grovsopor och förpackningar i sitt fastighetsbestånd.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Telgebostäder arbetar kontinuerligt för att åstadkomma förbättringar av avfallshanteringens inom företagets fastigheter. Åtgärder hanteras inom ramen för lokala miljömål. Telge Fastigheter arbetar med frågan.	
Telge Återvinning utreder förutsättningarna för ett system där mindre företag kan bli av med sitt farliga avfall.	Telge Återvinning	Telge Återvinnings miljöbil erbjuder hämtning av farligt avfall hos företag.	
Södertälje kommuns samtliga nämnder och bolag verkar för att få igång fungerande källsortering på sina arbetsplatser.	Samtliga nämnder och kommunala bolag	Åtgärden pågår och flertalet verksamheter har fungerande källsortering	

Buller

LOKALA DELMÅL

- Antalet människor som utsätts för störande trafikbuller överstigande gällande riktvärden minskar i enlighet med Södertälje kommuns bullerplan. Kommentar: Kommunen arbetar med frågan och en bullerkartläggning har tagits fram. Fastighetsägare kan söka pengar för investeringar.
- Senast år 2007 har Södertälje kommun upprättat en handlingsplan för hur sk tysta områden ska kunna värnas så att tystnaden bibehålles. Kommentar: En inventering är genomförd och en handlingsplan planeras.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun inventerar förekomsten av s.k. tysta områden i tätorternas närhet och i naturområden av betydelse för friluftslivet. En handlingsplan upprättas för hur tysta områden ska kunna fortsätta att vara tysta.	Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden	Inventering genomförd men det återstår att ta fram en handlingsplan.	
Södertälje kommun eftersträvar att den ekvivalenta ljudnivån utomhus inte överstiger 55 dB(A) vid nybyggnation av bostäder i tätort. Vid nyetablering av enstaka bostäder och gruppbebyggelse på landsbygden eftersträvas att klara riktvärdet 50 dB(A). I friluftsområden och områden som i översiktsplanen karaktäriseras som orörda eftersträvas att upprätthålla en låg bakgrunds nivå på 40 dB(A).	Stadsbyggnadsnämnden, Tekniska nämnden, Miljönämnden	Kommunen arbetar och framhåller EU-direktivet för bullerfrågorna i detaljplaneringen.	
Södertälje kommun verkar för att den antagna åtgärdsplanen mot trafikbuller är genomförd senast år 2007.	Tekniska nämnden	Åtgärden pågår. En bullerkartläggning är genomförd. Bidrag finns att söka för fastighetsägare.	

Trygghet, demokrati och jämställdhet

LOKALA DELMÅL

- Vid planering av samhällets utformning och utveckling söker Södertälje kommun aktivt dialog med berörda grupper och kommuninvånare. Särskild vikt ska läggas vid grupper som normalt inte kommer till tals. Kommentar: Kommunen söker aktivt dialog med berörda grupper och särskild vikt läggs vid grupper som normalt inte kommer till tals. Projekt som kan nämnas är:
 - Projekt Effektivt Samverkan Södertälje som syftar till att skapa ett tryggare Södertälje.
 - Regelbunden kontakt med kommunala handikappsrådet samt kommunala pensionärsrådet
 - Årligen återkommande medborgardagen i Stadshuset samt Kringelfestivalen och trygghetsdagen i september.
 - Deltagande i nationella projektet "Kommunens kvalitet i korthet" där syftet är att med stöd av resultatet utveckla dialogen mellan förtroendevalda och medborgarna.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun utreder formerna för att med nya angreppssätt och metoder inhämta synpunkter från berörda i samband med kommunens samhällsplanering.	Stadsbyggnadsnämnden	Nya metoder prövas bland annat i projektet Södra stadskärnan.	
Södertälje kommun granskar trafiknätsanalysen ur ett jämställdhets- och könsperspektiv i syfte att trafiknätet ska tillgodose både kvinnors och mäns behov.	Tekniska nämnden	Kommunen verkar för frågan i planering av trafiknätet.	
Södertälje kommuns belysningsplan utarbetas med full medvetenhet om behovet av trygghet och säkerhet. Både kvinnors, mäns och barns behov av säkerhet och trygghet tillgodoses.	Tekniska nämnden	Kontoret arbetar med frågan.	
Tryggheten i tätorterna kan ökas genom en medveten fysisk planering. Södertälje kommun utarbetar riktlinjer och checklistor för byggande av trygga miljöer. Att skapa trygga skolvägar prioriteras.	Stadsbyggnadsnämnden	Åtgärden beaktas i planeringen. En checklista finns framtagen för bedömning av trygghet.	

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer

LOKALA DELMÅL

- Senast år 2010 grundas den fysiska planeringen och samhällsbyggandet på program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden ska tas tillvara och utvecklas. Kommentar: Åtgärden pågår.
- Den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen är senast år 2010 definierad och ett program finns för skydd av dess värden. Samtidigt är minst 25% av den värdefulla bebyggelsen långsiktigt skyddad. Kommentar: Åtgärden pågår.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Senast år 2007 har kommunen tagit fram program och strategier för hur kulturhistoriska och estetiska värden ska tas till vara och utvecklas. Arbetet föregås av en bebyggelseinventering och resulterar i ett kulturmiljövårdsprogram.	Kultur- och fritidsnämnden	Åtgärden genomförd.	
Senast till år 2010 bör kommunen ha tagit fram informationsmaterial om kulturhistoriskt värdefulla objekt som byggnader, kulturbärande element och fornminnen. Syftet är att göra den lokala historien lättillgänglig.	Kultur- och fritidsnämnden	Rapporten utgör informationsmaterialet och kommer att tillgängliggöras via kommunens hemsida och om möjligt även tryckas.	

NATIONELLT MÅL: LEVANDE SJÖAR OCH VATTENDRAG

Sjöar och vattendrag ska vara ekologiskt hållbara och deras variationsrika livsmiljöer ska bevaras. Naturlig produktionsförmåga, biologisk mångfald, kulturmiljövärden samt landskapets ekologiska och vattenhushållande funktion ska bevaras samtidigt som förutsättningar för friluftsliv värnas.

LOKALA DELMÅL

- Kvarvarande opåverkade ström- och forssträckor förblir oexploaterade. Kommentar: Vi bevakar och arbetar enligt målet. Bland annat planeras Moraån att bli ett naturreservat.
- De ekologiskt särskilt känsliga vattenområdena inom Södertälje kommun som är i behov av skydd ska omfattas av naturreservat, områden fredade mot fiske, fågelskyddsområden eller biotopskyddsområden. Kommentar: Kommunen arbetar enligt målet.
- För att kunna bedriva en hållbar samhällsplanering i överensstämmelse med Miljöbalken, tar Södertälje kommun hänsyn till den samlade bebyggelsen inom ett avrinningsområde, i stället för att se till varje bebyggelseförslag för sig. Kommentar: Kommunen bevakar frågan.
- Södertälje kommun deltar i kommande vattenplanering där tillrinningsområdena är utgångspunkten. Kommentar: Kommunen bevakar och arbetar med frågan.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun tillsammans med berörda kommuner, myndigheter och eventuella andra berörda utarbetar senast år 2009 åtgärdsprogram och förvaltningsplaner med avrinningsområdena som utgångspunkt.	Miljönämnden	Den nyskapade vattenmyndigheten har gjort ett övergripande åtgärdsprogram som sedan ska konkretiseras på lokal nivå. Södertälje deltar inom Trosaåns vattenvårdsförbund för lokal samverkan.	
Vid detaljplanering, fördjupad översiktsplanering samt bygglovsprövning inom ekologiskt särskilt känsliga avrinningsområden tar Södertälje kommun hänsyn till den samlade bebyggelsens påverkan.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommun-delsnämnderna, Miljönämnden	Beaktas i samband med detaljplaneläggning och lokaliseringssprövning av ny bebyggelse.	
Detaljplanering inom strandskyddade områden förekommer inte annat än då det finns särskilda skäl. Då läggs stor vikt vid tillgänglighet för allmänheten, samt påverkan på flora och fauna eftersom orörda stränder är livsavgörande för många växter och djur	Stadsbyggnadsnämnden, Kommun-delsnämnderna, Miljönämnden	Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete.	
Södertälje kommun utreder behovet av att mynningsvikar och utmynnande vattendrag skyddas för sina naturvärden i allmänhet och som reproduktions- och uppväxtområden för fisk och andra organismer.	Miljönämnden	Åtgärden pågår. Inventering genomförd och områden beskrivna.	

NATIONELLT MÅL: HAV I BALANS SAMT LEVANDE KUST OCH SKÄRGÅRD

Västerhavet och Östersjön ska ha en långsiktigt hållbar produktionsförmåga och den ekologiska mångfalden ska bevaras. Kust och skärgård ska ha en hög grad av biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärde. Näringar, rekreation och annat nyttjande av hav, kust och skärgård ska bedrivas så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar.

- De ekologiskt särskilt känsliga kustområdena inom Södertälje kommun som är i behov av skydd omfattas av naturreservat, fågelskyddsområden eller områden fredade mot fiske. Kommentar: Kommunen arbetar enligt målet.
- Södertälje kommun deltar aktivt i kommande vattenplanering där avrinningsområdena är utgångspunkten. Kommentar: Kommunen deltar aktivt i vattenplaneringen.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun engagerar sig i samarbetet mellan skärgårdskommuner, länsstyrelser, hembygdsföreningar och naturskydds- och miljöföreningar för att höja medvetandet om Östersjön och skärgårdsmiljön och identifierar insatser för att minska miljöpåverkan.	Kommunstyrelsen	Åtgärden pågår.	

NATIONELLT MÅL: SÄKER STRÅLMILJÖ

Människors hälsa och den biologiska mångfalden ska skyddas mot skadliga effekter av strålning i den yttre miljön.

LOKALA DELMÅL

- Senast år 2010 har alla skolor och förskolor lägre radonhalt än 200 Bq/m³. Senast år 2020 är radonhalten i alla bostäder lägre än 200 Bq/m³. (Nationellt mål) Kommentar: Målet är uppnått för skolor och förskolor. Fastighetsägarna arbetar med resterande bostäder och tillsynens av dem ska påbörjas 2010-2011
- Bygandet av de master som krävs för mobiltelefonin samordnas för att undvika en alltför stor påverkan på omgivningen. Kommentar: Målet beaktas i all planering i den mån det är möjligt vid planering
- Södertälje kommun verkar för att minst tre relativt opåverkade områden med låg elektromagnetisk strålning bibehålls och att strålningen där inte ökar. Kommentar: Kommunen bevakar frågan men har svårt att arbeta med den praktiskt.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun tillser att bostäder och byggnader som uppförs i högriskområden samt i områden med lokala förekomster av högradonmark, ska ha en radonsäker grundkonstruktion.	Stadsbyggnadsnämnden	Åtgärden bedöms som genomförd. Ansvaret att följa byggnormen ligger på byggherren.	
Södertälje kommun följer upp tidigare radonmätningar och förnyar informationen till berörda fastighetsägare.	Miljönämnden	Åtgärden pågår. En stor mängd nya mätningar har gjorts under mätsäsongen 07-08 genom kampanjer. Tillsyn på fastighetsägare planerad till 2011.	
Södertälje kommun följer upp inventeringen av de hus och offentliga lokaler som misstänks vara byggda med blåbetong.	Miljönämnden	I första hand genomfört på skolor och förskolor som nu ligger under riktvärdet.	
Södertälje kommun bevakar frågor om radiofrekvent elektrisk fältstyrka. Mätningar utförs regelbundet.	Miljönämnden	Mätprogram fastställt för återkommande mätningar.	
Områden med låg elektromagnetisk strålning, som är lämpliga för bebyggelse, skyddas om möjligt från ökad strålning genom detaljplan eller områdesbestämmelser.	Stadsbyggnadsnämnden, kommundelsnämnderna	Åtgärden pågår men är svår att genomföra praktiskt för kommunen.	
Vid bygglov för master för mobiltelefoni prövas lokaliseringen utifrån hänsyn till landskapsbilden och behovet av orörda områden med låg elektromagnetisk strålning	Stadsbyggnadsnämnden, kommundelsnämnderna	Lokalisering med hänsyn till landskapsbilden prövas i samband med bygglovprövningen. Åtgärden pågår men är svår att genomföra praktiskt för kommunen.	

NATIONELLT MÅL: MYLLRANDE VÅTMARKER

Våtmarkernas ekologiska och vattenhushållande funktion i landskapet ska bibehållas och värdefulla våtmarker bevaras för framtiden.

LOKALA DELMÅL

Ingen exploatering sker som innebär negativ påverkan på våtmarker med höga natur eller kulturvärden.
Kommentar: Kommunen arbetar enligt målet.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
I samband med detaljplanering och exploatering, uppmärksammas och värnas alltid befintliga våtmarker.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunalsnämnderna, miljönämnden	Stadsbyggnadsnämnden: Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete. Miljönämnden: Åtgärden bevakas och pågår kontinuerligt i planarbetet.	
Södertälje kommun arbetar aktivt för att våtmarker och småvatten ska bevaras i anslutning till tätorter och inom odlingslandskapet samt vid behov återskapas.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunalsnämnderna, Miljönämnden	Stadsbyggnadsnämnden: Bevakas kontinuerligt i översiktsplan- och detaljplanarbete. Miljönämnden: Åtgärden bevakas och pågår kontinuerligt i planarbetet. En groddjursinventering är genomförd 2007.	

NATIONELLT MÅL: BARA NATURLIG FÖRSURNING

De försurande effekterna av nedfall och markanvändning skall underskrida gränsen för vad mark och vatten tål. Nedfallet av försurande ämnen skall inte öka korrosionshastigheten i tekniskt material eller kulturföremål och byggnader.

LOKALA DELMÅL

År 2020 är sjöarna i Södertälje kommun inte längre drabbade av försurning som orsakas av människan.
Kommentar: Kommunen klarar målet (Länsstyrelsens bedömning)

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun verkar för att de sjöar inom Södertälje kommun som kalkas idag, ska kalkas även fortsättningsvis enligt Länsstyrelsens kalkningsplan.	Miljönämnden	Fortlöpande.	
Södertälje kommun engagerar sig i kalkning av vissa sjöar, t ex Trönsjön och Askaren, för att säkra den biologiska mångfalden. Kommunen bör överväga att överta huvudmannskapet för kalkning av denna typ av sjöar.	Miljönämnden	Åtgärden genomförd. Kommunen (genom Miljökontoret) är sedan 2007 huvudman för kalkningen av Trönsjön samt Stora och Lilla Horssjön. Sjöarna kalkas vartannat år och senast 2009.	

NATIONELLT MÅL: SKYDDANDE OZONSKIKT

Ozonskiktet ska utvecklas så att det långsiktigt ger skydd mot skadlig UV-strålning.

LOKALA DELMÅL

- Senast till år 2010 har alla stationära anläggningar med innehåll av köldmedierna av HCFC eller CFC (senast till december 2004) inom Södertälje kommun identifierats och köldmediet ersatts med ämnen som inte påverkar ozonskiktet negativt. Kommentar: Utfasning av CFC och HCFC är genomförd
- Södertälje kommun föregår med gott exempel och byta köldmedier till ämnen som inte påverkar ozonskiktet negativt och inte heller bidrar till växthuseffekten. Kommentar: Utfasning av ämnen som påverkar ozonskiktet negativt är genomförd. Utsläppen av ozonnedbrytande ämnen sker främst från varor och produkter.

Lokal åtgärd	Ansvarig	Svar från ansvarig	
Södertälje kommun bör undersöka möjligheterna att ersätta traditionell komfortkyla med frikyla eller annan mindre miljöpåverkande teknik i de egna fastigheterna.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Åtgärden pågår och bevakas. Telgebostäder: Telgebostäder samarbetar med Telge Energi i dessa frågor. Telge Fastigheter: Utrett och genomfört i Luna och Kringlan.	
Södertälje kommun kartlägger förekomsten och användningen av ozonnedbrytande ämnen inom kommunen.	Miljönämnden	Åtgärden som är genomförd, bedöms enbart kunna omfatta de anläggningar som är anmälningspliktiga. Mindre anläggningar bedöms som omöjliga att kartlägga.	
En plan utarbetas för inventering och utfasning av skumplast innehållande CFC/HCFC vid ombyggnad, renovering, reparation och rivning.	Telgebostäder, Telge fastigheter	Telgebostäder: Generellt finns ingen möjlighet att praktiskt/ekonomiskt fasa ut skumplast CFC/HCFC. Det är mycket sällan som detta blir aktuellt vid ombyggnad, renovering och reparation i Telgebostäders fastigheter. Telge Fastigheter: Ej hanterat, jämför TBs svar.	

ÖVERGRIPANDE MÅL

Södertälje kommun ska samhällsplanera för en effektivare energianvändning inom bebyggelse och transportsektorn.

MÅL PÅ LÅNG SIKT

Utsläppen av växthusgaser inom Södertälje kommun ska minska med 60 % mellan 1990 och 2020 enligt Agenda 21 med klimatstrategi för Södertälje kommun.

DELMÅL

 Södertälje kommun ska minimera sin förbrukning av fossila bränslen. År 2007 ska inga fastigheter med kommunala verksamheter värmas med fossila bränslen från enskilda pannor. Kommentar: I stort sett värms inge kommunala verksamheter med fossila bränslen från enskilda pannor.

 Utsläppen av koldioxid från uppvärmning av enskilda fastigheter ska minska jämfört med 2000 års nivå. Kommentar: Utsläppen har minskat från enskilda fastigheter.

 År 2010 ska fjärrvärmeproduktionen inom kommunen till minst 80 % baseras på förnyelsebara bränslen (enligt IPCC:s def. av förnyelsebara bränslen). Kommentar: Idag uppgår Söderenergis andel biobränslen till ca 90%.

 Energianvändningen inom kommunens och de kommunala bolagens lokaler ska minska med minst 2 % per år och ytenhet från det att energiplanen antas år 2004 fram till år 2010. Kommentar: Bolagen och verksamheterna arbetar enligt målet.

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
GENERELLA ÅTGÄRDER			
Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden ska kontinuerligt arbeta med energistrategiska åtgärder i sin planering.	Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden	Görs fortlöpande. I olika sammanhang, men inte uttalat eller samlat under en rubrik.	
Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden ska göra energiplanens intentioner kända för kommunens invånare, näringslivet i kommunen och för andra intressenter och aktivt arbeta för att implementera energiplanens åtgärdsförslag.	Kommunens bolag, stadsbyggnadsnämnden, tekniska nämnden samt miljönämnden	Görs fortlöpande bland annat via energirådgivningen och miljöbokslutet.	
ÅTGÄRDER FÖR SÄKER OCH MILJÖANPASSAD ENERGITILLFÖRSEL			
<i>Generella åtgärder</i>			
Fastigheter med kommunal verksamhet ska värmas med fjärrvärme eller förnybara energikällor i enskilda system senast år 2007.	Telge Nät samt Telge fastigheter	Enstaka objekt återstår.	
Kommunen arbetar aktivt för att informera kommuninvånarna om bestämmelserna i hälsoskyddsföreskrifterna om vedeldning, samt ge information om hur man kan "elda rätt". Ansvaret för detta ligger på miljönämnden.	Miljönämnden	Görs fortlöpande. På webbplatsen och genom seminarium eller andra återkommande aktiviteter.	
Kommunen ska verka för att större bebyggelsegrupper utanför fjärrvärme-nätet vid nybyggnation ska förberedas för en kollektiv anslutning till när- eller fjärrvärme.	Kommundelsnämnderna, Tekniska nämnden och Stadsbyggnadsnämnden	Kontoret arbetar aktivt med frågan vid planläggning och genomförande av planer där staden är markägare.	
Kommunen ska vid nybyggnation eller större ombyggnation, i planföreskrifter reglera att installation av direktverkande el eller pannor för enbart oljeeldning eller andra fossila bränslen inte tillåts.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunaldelsnämnderna och Miljönämnden	Rekommendation ges alltid i planerna, men PBL ger inget stöd för ett förbud.	
Kommunen ska genom rådgivning och information verka för att direktverkande elvärme eller pannor för enbart oljeeldning eller andra fossila bränslen inte installeras vid nybygg-nation eller vid större ombyggnader utanför detaljplanelagt område.	Stadsbyggnadsnämnden och Miljönämnden	Rådgivning och information lämnas vid byggsamråden. Nybyggda småhus på landsbygden värms i princip alltid upp med direktverkande el. I kataloghus finns inte pannrum med i planlösningen vilket gör att panneldning med flis eller pellets inte kan användas eller att installera ackumulatortank för solenergi. Bergvärme kan vara aktuellt om det inte är flera små tomter som angränsar för nära till varandra.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
<i>Uppvärmning i centralorten</i>			
Kommunen skall vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt normalt kräva uppvärmning med fjärrvärme.	Tekniska nämnden, Kommunalsnämnderna och Stadsbyggnadsnämnden	Kommunen försöker arbeta enligt åtgärden men har ingen möjlighet att styra över Telge Nät (fjärrvärme). Om det inte är lönsamt att ansluta till fjärrvärme genomförs det inte.	☹
Nyproduktion av småhus ska alltid planeras för möjligheten att införa fjärrvärme eller annat kollektivt uppvärmningssystem.	Tekniska nämnden, Kommunalsnämnderna och Stadsbyggnadsnämnden	Sbk arbetar för att nya småhus skall kunna anslutas till fjärrvärme. Det är dock Telge Nät som ansvarar och beslutar om utbyggnad av fjärrvärme.	☹
Kommunen ska genom ägardirektiv verka för att Söderenergi arbetar aktivt för att minska andelen fossila bränslen i syfte att fjärrvärmeproduktionen inom kommunen år 2010 till minst 80 % ska baseras på förnyelsebara bränslen.	Kommunstyrelsen	Idag uppgår andelen biobränslen till ca 90%. Söderenergi har en uttalad målsättning att minska andelen fossila bränslen i sin bränslemix. Efter utbyggnaden till kraftvärme kommer andelen fossila bränslen att minska ytterligare.	😊
<i>Uppvärmning i övriga tätorter</i>			
Kommunen ska vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt normalt kräva uppvärmning med fjärrvärme i Järna.	Järna kommunalsnämnd, Tekniska nämnden och Stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	☹
Fjärrvärmeproduktionen i Järna ska senast år 2007 till minst 80 % baseras på förnybara energikällor.	Telge Nät och Söderenergi	Vi ligger på ca 90% förnyelsebara bränslen i Järna.	😊
Nyproduktion av småhus i Järna ska alltid planeras för möjligheten att införa fjärrvärme eller annan gemensam uppvärmningsform.	Järna kommunalsnämnd och Stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	☹
Kommunen ska vid utarbetande av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt förorda uppvärmning med förnybara bränslen i samtliga tätorter.	Tekniska nämnden, Kommunalsnämnderna och Stadsbyggnadsnämnden	För Järna gäller samma regler som planläggning, exploateringsöverenskommelser och försäljning av småhus som angetts för övriga Södertälje enligt ovan.	☹
Vid etablering av fjärrvärmesystem i övriga tätorter ska fjärrvärme-produktionen till minst 80 % baseras på förnybara energikällor. Det ska även vara möjligt för andra aktörer att driva närvärmeanläggningar.	Telge Nät och Söderenergi	Idag uppgår Söderenergis andel biobränslen till ca 90%	😊
<i>Enskild uppvärmning</i>			
Kommunen ska genom information och rådgivning verka för att enskild uppvärmning av byggnader ska baseras på förnybara energikällor.	Miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden och Telge Energi Försäljning	Görs fortlöpande, bland annat vid byggsamråd och via energirådgivningen.	😊
Telge Energi Försäljning får i uppdrag att utreda möjligheterna att erbjuda biobaserade bränslen utanför de områden som täcks av fjärrvärmenätet.	Telge Energi Försäljning	Telge Energi försäljning erbjuder pellets.	😊
<i>Produktion och tillförsel av kyla</i>			
Kommunen ska verka för att fjärrkylnätet i centralorten byggs ut att omfatta alla större konsumenter av komfortkyla.	Telge Nät	Frågan beaktas vid all projektering.	😊
Kommunen ska verka för att kylanläggningar utan negativ miljöpåverkan för produktion av komfortkyla ska etableras inom övriga tätorter.	Telge Nät	Frågan beaktas vid allprojektering.	😊
Alternativ som utnyttjar frikyla ska prioriteras vid etablering av nya anläggningar för produktion av komfortkyla.	Telge Nät	Frågan beaktas vid allprojektering.	😊

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
<i>Produktion och tillförsel av el</i>			
Kommunen ska reservera erforderligt utrymme för ett framtida kraftvärmeverk vid Igelsta och verkar för att Igelsta omvandlas till ett biobränslebaserat kraftvärmeverk.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd.	
Samtliga kommunala verksamheter ska åläggas att köpa el från förnybara energikällor utöver de krav som elcertifikatssystemet innebär.	Kommunstyrelsen och Telge koncernstyrelse	Från och med februari 2008 köper kommunen endast el från vind- och vattenkraft via Telge Energi.	
Exponering av elektriska fält ska beaktas vid utbyggnad av eltilförselsystem.	Telge Nät och Miljönämnden	Detta görs alltid både i planremisser och varje projekt.	
ÅTGÄRDER FÖR HUSHÅLLNING MED ENERGI			
<i>Generella åtgärder</i>			
Samhällsbyggnadskontoret ska senast den 1 juni 2005 utveckla riktlinjer som syftar till att hushållning med energi beaktas i översiktsplaneringen, vid upprättande av detaljplaner och i bygglovprövning.	Stadsbyggnadsnämnden	Frågan beaktas vid framtagande av den nya översiktsplanen.	
Kommunen ska vid utformning av detaljplan, exploateringsavtal och dylikt alltid verka för god energihushållning.	Stadsbyggnadsnämnden, Kommunstyrelsen och Tekniska nämnden	Kommunen arbetar aktivt för att verka för god energihushållning. Bättre samordning mellan detaljplanläggning och Telge Nätets aktiviteter för att ansluta ny bebyggelse behövs dock, liksom ett ökat samarbete med småhusproducenter om metoder för uppvärmning.	
I samband med planering för byggande, såväl vad det gäller översikt- som detaljplanering, ska kommunen i ett tidigt skede formulera de energi- och miljökrav som ska gälla. Samhällsbyggnadskontoret ska verka för att energianvändningen i nya byggnader är högst 90 kWh/m ² * år.	Stadsbyggnadsnämnden och Miljönämnden	Kommunen arbetar för formulera energi- och miljökrav i kommande översiktsplan. Inriktningen är idag 75 kWh/m ² .	
<i>Kommunal energi- och klimatrådgivning</i>			
Kommunen ska utveckla den kommunala energirådgivningen i enlighet med Telge Energis verksamhetsplan	Kommunstyrelsen eller stadsbyggnadsnämnden? (anges inte i planen)	Aktiviteter för 2009 var utöver stöd via hemsidan och telefon bland annat varit: - Information till villaägare och bostadsrättsföreningar. - Företagsbesök. - Energidag vid Morabergs köpcentrum och på företagsmässa på Hotell Skogshöjd. - Klimatpjäs för gymnasieskolor. - Planering av lokalt projekt riktat till lägenhetskunder.	
Energirådgivningens organisatoriska tillhörighet bör utredas.	Kommunstyrelsen, Telge	Behovet av detta är i dagsläget måttligt.	
<i>Energieffektivisering i kommunens egen verksamhet</i>			
Kommunens förvaltningar och kommunala bolag ska senast 2005 upprätta strategi för energieffektivisering för respektive verksamhet.	Samtliga nämnder och bolag. Kommunstyrelsen och Telge koncernstyrelse har emellertid ett övergripande ansvar.	Bolagen har idag en plan, men ingen uttalad strategi, och arbetar enligt den. Planer finns på att ta fram en strategi som belyser hur effektiviseringsarbetet ska bedrivas de kommande fem åren.	
Alla kommunala verksamheter och förvaltare ska genomföra analys av energianvändningen för samtliga fastigheter och verksamheter.	Samtliga nämnder och bolag	Analyserna är genomförda och effektiviseringsarbetet pågår.	

Åtgärder	Ansvariga nämnder och bolag	Svar från ansvariga nämnder och bolag	
Kommunen ska ställa kvantitativa mål för energi-effektivisering inom kommunens verksamheter.	Kommunstyrelsen	Åtgärden genomförd. Mål finns med i Mål & Budget.	
Kommunen ska årligen sammanställa uppgifter om energianvändning och resultat av energi-effektiviseringsåtgärder i kommunens verksamhet inklusive kommunala bolag.	Samtliga nämnder och bolag. Miljönämnden får ett ansvar att presentera resultatet i miljöbokslutet.	Flertalet verksamheter sammanställer uppgifter om energianvändning i verksamhetsberättelserna.	
Kommunen fortsätter inventeringen av energiförbrukningen i kommunens fastighetsbestånd. Fastigheter med hög energiförbrukning ska prioriteras för renovering och energieffektivisering.	Telge fastigheter och Telge Bostäder	Ett samarbete pågår mellan Telgebostäder och Telge Energi där vi ser ut de mest olönsamma fastigheter vad gäller energiförbrukning. Utbyggnadstakten är c:a 15 st fastigheter per år. Analys är genomförd och fastigheterna prioriterade i angelägenhetsgrad. Bolagets effektiviseringsmål, i genomsnitt 2% per år.	
Kommunen ska göra en tids- och genomförandeplan i syfte att inga fastigheter med kommunala verksamheter år 2007 ska värmas med fossila bränslen från enskilda pannor.	Telge Fastigheter	Åtgärden är genomförd.	
Kommunen ska i sina direktiv tillse att de kommunala bolagen inventerar energiförbrukningen i sina fastighetsbestånd. Fastigheter med stor energiförbrukning ska prioriteras för renovering och energieffektivisering.	Kommunstyrelsen	Åtgärden är genomförd. En ny strategi ska tas fram	
Kommunen ska i direktiven till Telge Energi Försäljning och Telge Bostäder ange att eltaxor och mätningar i Södertälje kommun utformas så att energihushållningen ökar.	Koncernstyrelsen	Bolagens priskonstruktioner är, enligt vår bedömning, så rörliga som de kan vara utan att bolagens ekonomi utsätts för alltför stora risker. Genom månadsvisa analyser och nyhetsmejl till kunder och media ger Telge Energi kunderna beslutsunderlag för att välja ett rörligt eller bundet elpris. Telge Nät har också installerat nya elmätare så att kunderna kan läsa av sin elförbrukning månadsvis för att få incitament för att minska sin förbrukning.	
Kommunen ska verka för att möjligheten till individuell mätning av varmvattenförbrukningen beaktas.		Telge Bostäder bedriver ett pilotprojekt med installation av varmvattenmätning i ett bostadsområde. Projektet kommer att utvärderas med avseende på investeringskostnad och resultat.	
Kommunen och kommunens bolag ska tillämpa livscykelkostnad som urvalskriterium vid upphandlingar som omfattas av lagen om offentlig upphandling.	Samtliga nämnder och bolag	Tillämpas ej. Förståelsen av innebörden i målet verkar mycket dålig.	
Nyckeltal för värme- och elförbrukning i kommunala verksamheter och fastigheter ska inte överstiga riksgenomsnittet eller annat relevant nyckeltal senast vid utgången av 2005. Ambitionsnivån ska därefter höjas ytterligare.	Samtliga nämnder och bolag	Telge bostäder har via SABO-samarbetet god koll på genomsnittliga förbrukningar i bostadshus. Telge fastigheter arbetar också med nyckeltal enligt REPAB som grundar sig på flera års energistatistik.	
Vid översyn av kommunens taxor ska energieffektivitet och minskad förbrukning premieras.	Tekniska nämnden och miljönämnden	Åtgärden går ej att genomföra och behöver formuleras om.	